

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ,
ОБЛІКУ ТА АУДИТУ**

КАФЕДРА ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОБЛІК В БАНКАХ»
для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Облік, аудит та оподаткування»**

Київ
2022 рік

Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять з навчальної дисципліни «Облік в банках» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування», освітньо-професійної програми «Облік, аудит та оподаткування» / Укладач О.В. Петраковська. Київ: НАСОА, 2022. 44 с.

Рецензенти:

Зоріна О.А. – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування Національної академії статистики, обліку та аудиту

Костирко Р.О. – доктор економічних наук, професор Національного центру обліку та аудиту Національної академії статистики, обліку та аудиту

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри обліку, аудиту та оподаткування. Протокол № 1 від 30.08.2022 року

Розглянуто та рекомендовано до друку Вченою радою обліково – статистичного факультету. Протокол № 1 від 31.08.2022 року.

Методичні рекомендації призначені для використання при підготовці практичних занять здобувачами вищої освіти. Містять мету та завдання навчальної дисципліни, програму навчальної дисципліни, плани практичних занять, критерії оцінювання, список рекомендованих джерел.

ЗМІСТ

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
2. Програма навчальної дисципліни.....	5
3. Плани практичних занять.....	8
4. Критерії оцінювання	40
5. Список рекомендованих джерел	42

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Облік в банках» - формування сучасної системи знань з теорії і практики бухгалтерського обліку в банках.

Завдання навчальної дисципліни «Облік в банках»: засвоїти теоретичні засади організації бухгалтерського обліку в банках; дослідити техніку документального оформлення операцій у первинних облікових документах; засвоїти методичку обліку банківських операцій; вивчити зміст та структуру банківської фінансової звітності; набути професійних навичок практичної роботи із зазначеної дисципліни.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: організацію обліково - операційної роботи в банку; особливості побудови Плану рахунків бухгалтерського обліку в банках; організацію документообігу в банках; облік капіталу банку; облік доходів і витрат банку; облік касових операцій; організацію, облік розрахункових операцій; облік операцій з кредитування; облік депозитних операцій; облік операцій з цінними паперами; облік операцій в іноземній валюті; облік операцій з основними засобами та нематеріальними активами; форми фінансових звітів і принципи складання звітності.

вміти: відображати господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку; заповнювати первинні банківські документи; складати фінансову звітність; формувати зміст облікової політики банку; раціонально організувати роботу обліково - операційних працівників банку.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Система бухгалтерського обліку в банках, особливості обліку капіталу, доходів і витрат

Тема 1. Загальні основи організації бухгалтерського обліку в банках

Сутність та складові елементи системи бухгалтерського обліку в банках. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в банках України. Порядок організації операційної діяльності в банках. Елементи облікової політики банку. Документування операцій у банках. Основні вимоги до організації роботи з ведення рахунків. Характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України. Синтетичний та аналітичний облік в банках. Порядок складання та оприлюднення фінансової звітності.

Тема 2. Облік капіталу

Сутність, структура банківського капіталу. Призначення рахунків бухгалтерського обліку, що використовуються для обліку капіталу банку. Особливості обліку операцій з формування та збільшення статутного капіталу банку. Облік субординованого боргу. Облік викуплених банком власних акцій. Облік розрахунків за дивідендами. Облік формування загальних резервів, резервних фондів та інших фондів банку. Особливості обліку сум прибутків минулих років до їх розподілу та обліку сум збитків минулих років до їх покриття. Особливості обліку прибутку (збитку) звітного року.

Тема 3. Облік доходів і витрат

Економічна сутність доходів і витрат банку. Загальні принципи відображення в бухгалтерському обліку інформації щодо договорів. Методи визначення кількості днів для обрахування процентних доходів і витрат. Порядок застосування методу ефективної ставки відсотка. Структура класу 6 «Доходи» та 7 «Витрати» Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України. Порядок відображення в бухгалтерському обліку доходів та витрат банку.

Тема 4. Облік касових операцій

Облік касових операцій з клієнтами банку. Облік операцій з підкріплення банків готівкою Національним банком. Облік операцій з передавання готівки між банками, між банками та інкасаторськими компаніями. Облік внутрішньобанківських та інших операцій банків з використанням готівки.

Тема 5. Облік розрахункових операцій

Порядок відкриття банками рахунків клієнтам. Сутність та організація безготівкових розрахунків. Особливості обліку розрахунків із застосуванням платіжних доручень, платіжних вимог – доручень, платіжних вимог, розрахункових чеків. Особливості обліку розрахунків за акредитивами. Особливості обліку безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток.

Тема 6. Облік операцій з кредитування

Економічна сутність та види кредитних операцій банку. Кредитна політика банку. Організація процесу кредитування. Особливості обліку наданих кредитів. Особливості обліку отриманих кредитів. Особливості обліку кредитних ліній. Облік кредитів овердрафт. Облік операцій репо. Облік факторингових операцій. Бухгалтерський облік гарантій та авалів. Бухгалтерський облік кредитів овернайт. Облік операцій з урахування векселів. Облік іпотечних кредитів.

Тема 7. Облік депозитних операцій

Економічна сутність вкладу (депозиту), вкладної (депозитної) операції та їх класифікація. Договірне регулювання вкладних (депозитних) операцій. Облік ощадних (депозитних) сертифікатів. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Особливості обліку вкладних (депозитних) операцій банків.

Тема 8. Облік операцій з цінними паперами

Сутність та класифікація цінних паперів. Особливості обліку боргових цінних паперів, що рефінансуються Національним банком України. Особливості обліку цінних паперів, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки. Особливості обліку цінних паперів з нефіксованим прибутком, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. Особливості обліку цінних паперів, які обліковуються за амортизованою собівартістю. Облік цінних паперів власного боргу. Особливості обліку інвестицій в асоційовані та дочірні компанії.

Тема 9. Облік операцій в іноземній валюті

Класифікація операцій банку з іноземною валютою. Призначення рахунків, що використовуються для обліку операцій в іноземній валюті. Особливості обліку операцій з купівлі іноземної валюти та банківських металів за національну валюту за умовами спот. Особливості обліку операцій з продажу іноземної валюти та банківських металів за національну валюту за умовами спот. Особливості обліку операцій з обміну іноземної валюти та банківських

металів за умовами спот. Особливості обліку операцій з купівлі-продажу, обміну іноземної валюти та банківських металів за дорученням клієнтів. Особливості обліку власних операцій на умовах маржинальної торгівлі. Облік операцій на умовах маржинальної торгівлі за дорученням клієнтів. Облік переоцінки активів і зобов'язань в іноземній валюті та банківських металах.

Тема 10. Облік операцій з основними засобами та нематеріальними активами

Економічна сутність основних засобів та нематеріальних активів. Призначення рахунків, що використовуються для обліку операцій банків з основними засобами та нематеріальними активами. Критерії визнання необоротних активів. Облік придбання основних засобів і нематеріальних активів. Облік створення основних засобів і нематеріальних активів. Облік основних засобів і нематеріальних активів, придбаних в обмін на інші активи. Облік поліпшення основних засобів та вдосконалення нематеріальних активів. Особливості обліку необоротних активів, утримуваних для продажу. Особливості обліку інвестиційної нерухомості. Облік основних засобів і нематеріальних активів після первісного визнання. Порядок нарахування амортизації основних засобів і нематеріальних активів. Визнання зменшення корисності основних засобів і нематеріальних активів. Особливості обліку ліквідації основних засобів і нематеріальних активів. Облік реалізації основних засобів і нематеріальних активів. Облік вкладення банку в статутний капітал підприємства (господарського товариства) у формі основних засобів і нематеріальних активів. Облік гудвілу. Облік операцій з оренди. Відображення в обліку результатів інвентаризації основних засобів та нематеріальних активів.

Плани практичних занять

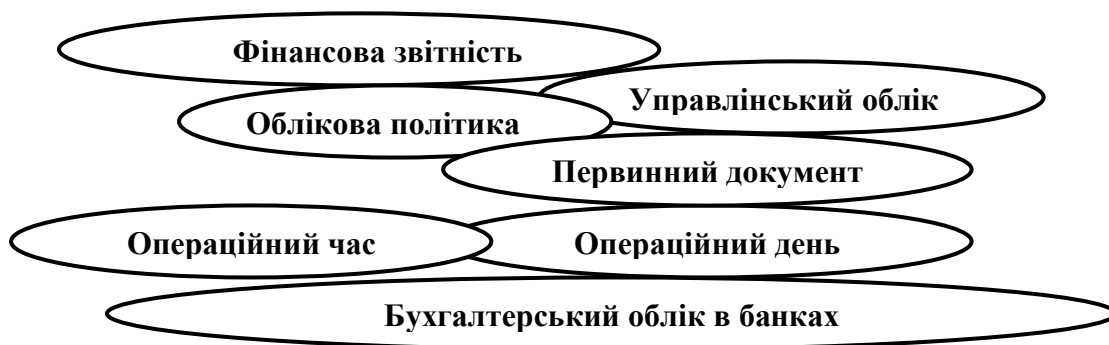
Тема 1 «Загальні основи організації бухгалтерського обліку в банках»

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні:

- **знати:** організацію операційної діяльності в банку; особливості побудови Плану рахунків бухгалтерського обліку в банках; організацію документообігу в банках; характеристику аналітичного обліку; форми фінансової звітності та принципи складання звітності;

- **вміти:** раціонально організувати роботу обліково - операційних працівників банку; формувати зміст облікової політики банку; скласти фундаментальну облікову модель

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні знати основні терміни та поняття:

1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань за темами лекційних занять:

1. Сутність, види обліку.
2. Організація бухгалтерського обліку в банках.
3. Операційна діяльність в банках.
4. План рахунків бухгалтерського обліку банків України.
5. Огляд фінансової звітності банків.

Рекомендована література:

Базова: [7,10,12,13,16,19,21,22]

Допоміжна: [3,5]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

2. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

1. Управлінський облік в банках.
2. Банківська система України.
3. Характеристика аналітичного та синтетичного обліку в банках.

3. Публічні виступи та доповіді зі створенням презентації на питання, підготовлених студентами самостійно за рекомендованою тематикою.

Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Система бухгалтерського обліку в банках та її складові.
2. Принципи і загальні правила ведення бухгалтерського обліку в банках України.
3. Характеристика нормативно-правового забезпечення банківської діяльності.
4. Управлінський облік в банках.
5. Банківська система України.
6. Характеристика аналітичного та синтетичного обліку в банках.
7. Охарактеризуйте основні нормативно – правові акти, що регламентують особливості обліку банківської діяльності.
8. Фундаментальна облікова модель, її застосування в банках.
9. Класифікація банківських бухгалтерських рахунків.
10. Концепції фінансового обліку та звітності в Україні.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти .

Перша літера прізвища здобувача вищої освіти	Номери питань
А,Б,В	1
Г,Д	2
Є,Е	3
Ж,З,І	4
К,Л,М	5
Н,О,П	6
Р,С,Т	7
У,Ф,Х	8
Ц,Ч,Ш	9
Щ,Ю,Я	10

4. Розгляд і обговорення практичного матеріалу

Завдання 4.1. З наведеного нижче переліку виберіть, що належить до активів, зобов'язань та капіталу банку:

- 1) Поточні рахунки фізичних осіб;
- 2) Статутний капітал;
- 3) Резервні та інші фонди банку;
- 4) Кошти в інших банках;
- 5) Кореспондентські рахунки та депозити овернайт інших банків;
- 6) Основні засоби;
- 7) Строкові кошти фізичних осіб;
- 8) Банкноти та монети в касі банку;
- 9) Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України;
- 10) Кошти, що надані Національному банку України за операціями репо;

Завдання 4.2. До запропонованих класів Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України доберіть відповідну назву серед тих, які наводяться у табл. 1.

Таблиця 1

Класи Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України

Класи Плану рахунків	Назва класів Плану рахунків
1-й клас	Доходи
2-й клас	Витрати
3-й клас	Управлінський облік
4-й клас	Казначейські та міжбанківські операції
5-й клас	Позабалансові рахунки
6-й клас	Капітал банку
7-й клас	Операції з цінними паперами та інші активи і зобов'язання
8-й клас	Операції з клієнтами
9-й клас	Фінансові та капітальні інвестиції

Завдання 4.3. Скласти фундаментальну облікову модель на основі залишків за статтями звіту про фінансовий стан (Балансу) ПАТ «Фінансова Ініціатива».

(тис. грн.)

Стаття	Сума
Грошові кошти та їх еквіваленти	793185
Кредити, що отримані від інших банків	3698552
Поточні рахунки фізичних осіб	98916
Кредиторська заборгованість за прийняті платежі та іншою заборгованістю за операціями з клієнтами банку	458
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	23519
Статутний капітал	1850000
Інші зобов'язання	6483
Нерозподілений прибуток	1142
Торгові цінні папери	1012867
Резервні та інші фонди банку	57819
Інші фінансові зобов'язання	847
Строкові кошти юридичних осіб	1134266
Відстрочені податкові зобов'язання	133
Кошти в інших банках	2708
Поточні рахунки юридичних осіб	1154951
Кредиторська заборгованість за операціями з платіжними картками	1777
Інші активи	4867
Кореспондентські рахунки та депозити овернайт інших банків	397984
Резерви за зобов'язаннями	850
Строкові кошти фізичних осіб	1632660
Кредити та заборгованість клієнтів	8173676
Інші фінансові активи	1693
Акції підприємств та інші цінні папери з нефіксованим прибутком	60
Основні засоби та нематеріальні активи	24263

Завдання 4.4

- 10 лютого банк «Фінансова ініціатива» залучив від юридичної особи депозит терміном на 6 міс. на умовах виплати відсотків в кінці терміну депозиту. В кінці лютого банк нарахував процентні витрати за депозитом.
- Петренко Л.С. - один із власників банку. У березні він придбав для себе новий будинок за 8000 000 грн, вартість якого не була відображена в активах банку

Необхідно:

Визначити які з принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності застосував банк в кожному з наведених вище випадків?

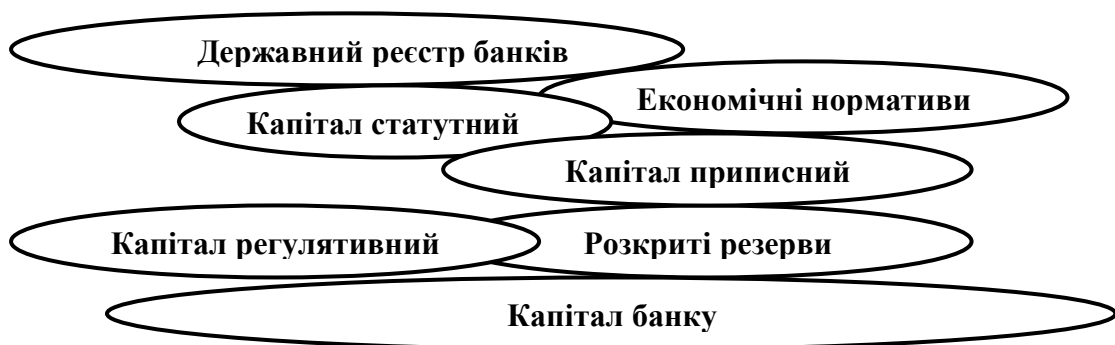
Тема 2 «Облік капіталу»

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні:

- **знати:** нормативно – правову базу, що регулює порядок обліку капіталу банку; склад капіталу банку; які рахунки призначені для обліку капіталу банку; в яких формах фінансової звітності узагальнюється інформація про капітал банку;

- **вміти:** скласти кореспонденцію рахунків обліку операцій, пов'язаних з капіталом банку; відобразити інформацію про капітал банку у формах фінансової звітності.

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні знати основні терміни та поняття:

1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань за темами лекційних занять:

1. Економічна сутність, види капіталу банку.
2. Аналітичний та синтетичний облік капіталу банку.
3. Розкриття інформації про капітал у формах фінансової звітності банку.

Рекомендована література:

Базова: [3,7,9,10,12,13,17,19,20,21,22]

Допоміжна: [1,2,5]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

2. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

1. Порядок державної реєстрації та ліцензування діяльності банків.
2. Правила відображення в бухгалтерському обліку коштів, залучених на умовах субординованого боргу.
3. Особливості обліку операцій з формування фондів і резервів банку.

3. Публічні виступи та доповіді зі створенням презентації на питання, підготовлених студентами самостійно за рекомендованою тематикою.

Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Особливості обліку субординованого боргу.
2. Перспективи формування статутного капіталу за рахунок внесків акціонерів та інших джерел.
3. Порядок і нормативно-правове регулювання обліку формування статутного капіталу банку.
4. Нормативно-правове регулювання та облік операцій викупу власних акцій банку.
5. Порядок створення та державної реєстрації банків в Україні.
6. Порядок формування резервів банків.
7. Поняття та структура власного капіталу банку.
8. Поняття та структура регулятивного капіталу банку.
9. Особливості обліку при формуванні статутного капіталу після державної реєстрації банку.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища здобувача вищої освіти	Номери питань
А,Б,В	1
Г,Д	2
Є,Е	3
Ж,З,І	4
К,Л,М	5
Н,О,П	6
Р,С,Т	7
У,Ф,Х	8
Ц,Ч,Ш	9
Щ,Ю,Я	1

4. Розгляд і обговорення практичного матеріалу

Завдання 4.1

У січні 20__ року загальними зборами акціонерів банку було прийнято рішення про викуп 40000 штук власних акцій (номіналом 1 грн.) з метою їх подальшого перепродажу. До викупу власних акцій залишок коштів на рахунку 5010 «Емісійні різниці» становив 10000 грн. У березні 20__ року акції викуплені в акціонерів за такими договірними цінами: 4000 акцій за ціною 0,85 грн. за акцію (кошти виплачувались через касу банку); 20000 акцій за ціною 1 грн. за акцію (кошти були перераховані на поточний рахунок промислового підприємства); 16000 акцій за ціною 1,2 грн. за акцію (кошти були перераховані на поточний рахунок фізичної особи в цьому банку). Усі викуплені акції були перепродані клієнту — підприємству за ціною 1,3 грн. за одну акцію.

Необхідно:

- 1) визначити зміст господарських операцій;
- 2) відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.
- 3) вказати підтверджуючі первинні документи.

Завдання 4.2

Згідно із рішенням, прийнятим загальними зборами акціонерів банку у квітні 20__ року було викуплено 80000 власних акцій з метою їх подальшого перепродажу. Акції викуплені в акціонерів за номінальною вартістю 10 грн. Усі викуплені акції були перепродані у травні за ціною 14 грн. за акцію.

Необхідно:

- 1) визначити зміст господарських операцій;
- 2) відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.
- 3) вказати підтверджуючі первинні документи.

Тема 3 «Облік доходів і витрат»

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні:

- **знати:** нормативно – правову базу, що регулює порядок обліку доходів і витрат банку; які рахунки призначені для обліку доходів і витрат банку; в яких формах фінансової звітності узагальнюється інформація про доходи і витрати банку;
- **вміти:** складати кореспонденцію рахунків обліку доходів і витрат банку; відображати інформацію про доходи і витрати у формах фінансової звітності.

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні знати основні терміни та поняття:

1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань за темами лекційних занять:

1. Економічна сутність, класифікація банківських доходів і витрат.

2. Аналітичний та синтетичний облік доходів, витрат банку та фінансових результатів діяльності банку.

3. Розкриття інформації про доходи і витрати у формах фінансової звітності банку.

Рекомендована література:

Базова: [3,7,10,12,13,18,19,20,21,22]

Допоміжна: [1,2,5]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

2. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

1. Загальні принципи відображення в бухгалтерському обліку інформації щодо договорів.

2. Особливості обліку процентних доходів за депозитними сертифікатами Національного банку України, розміщеними в банках України, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

3. Особливості обліку процентних доходів за придбаними (створеними) знеціненими кредитами за фінансовим лізингом (орендою), що надані фізичним особам, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.

4. Особливості обліку витрат від модифікації лізингу (оренди).

3. Публічні виступи та доповіді зі створенням презентації на питання, підготовлених студентами самостійно за рекомендованою тематикою.

Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).

2. Перелік умовних позначень (скорочень).

3. Основна частина.

4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.

2. Наукова спрямованість використаних джерел.

3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Методологічні засади бухгалтерського обліку доходів і витрат банку.

2. Особливості обліку витрат з податку на прибуток.
3. Облік фінансового результату діяльності банку і розподілу прибутку.
4. Особливості обліку витрат на телекомунікації.
5. Особливості обліку інших операційних витрат банку.
6. Особливості обліку процентних доходів за кредитами (депозитами), наданими (розміщеними) на умовах субординованого боргу.
7. Особливості обліку інших експлуатаційних та господарських витрат банку.
8. Особливості обліку інших адміністративних витрат банку.
9. Особливості обліку сплати податків та інших обов'язкових платежів банку.
10. Особливості обліку загальних адміністративних витрат банку.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища здобувача вищої освіти	Номери питань
А,Б,В	1
Г,Д	2
Є,Е	3
Ж,З,І	4
К,Л,М	5
Н,О,П	6
Р,С,Т	7
У,Ф,Х	8
Ц,Ч,Ш	9
Щ,Ю,Я	10

4. Розгляд і обговорення практичного матеріалу

Завдання 4.1. Вказати кореспонденцію рахунків з обліку нарахованих витрат банку (табл. 2).

Таблиця 2

Кореспонденція рахунків з обліку нарахованих доходів банку

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Нараховані витрати за кореспондентським рахунком Національного банку України в банку		
2	Нараховані витрати за кредитами, що отримані від Національного банку України шляхом рефінансування		
3	Нараховані витрати за кредитами, що отримані від Національного банку України на підтримку ліквідності		

Завдання 4.2. Вказати кореспонденцію рахунків з обліку нарахованих доходів банку (табл. 3).

Таблиця 3

Кореспонденція рахунків з обліку нарахованих доходів банку

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Нараховані доходи за строковими вкладками (депозитами), що розміщені в інших банках, які обліковуються за амортизованою собівартістю		
2	Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю		
3	Нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки		
4	Нараховані доходи за кредитами, що надані за операціями репо суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю		
5	Нараховані доходи за придбаними (створеними) знеціненими кредитами суб'єктів господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю		
6	Нараховані доходи за кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю		

Тема 4

«Облік касових операцій»

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні:

- **знати:** *нормативно – правову базу, що регулює порядок обліку касових операцій в банках; які рахунки призначені для обліку касових операцій банку; в яких формах фінансової звітності узагальнюється інформація про касові операції;*
- **вміти:** *складати кореспонденцію рахунків обліку касових операцій; відобразити інформацію про касові операції банку в первинних документах та формах фінансової звітності.*

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні знати основні терміни та поняття:

1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань за темами лекційних занять:

1. Порядок організації касових операцій.
2. Аналітичний та синтетичний облік касових операцій у банках.
3. Розкриття інформації про касові операції у формах фінансової звітності банку.

Рекомендована література:

Рекомендована література:

Базова: [1,4,5,7,10,12,13,14,19,20,21,22]

Допоміжна: [1,5]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

2. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

1. Облік операцій з передавання готівки між банками та інкасаторськими компаніями.
2. Особливості обліку резервів за готівковими коштами, наявність яких є непідтвердженою.
3. Особливості обліку банкнот та монет, інкасованих до перерахування.

3. Публічні виступи та доповіді зі створенням презентації на питання, підготовлених студентами самостійно за рекомендованою тематикою.

Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Особливості обліку операцій з підкріплення банків готівкою національної валюти територіальними управліннями Національного банку.
2. Особливості обліку операцій із здавання готівки, у тому числі не придатної до обігу, до територіального управління.
3. Облік внутрішньобанківських та інших операцій банків з використанням готівки.
4. Особливості обліку банкнот та монет в обмінних пунктах, в банкоматах, в дорозі.
5. Особливості обліку дорожніх чеків.
6. Особливості обліку банкнот та монет, інкасованих до перерахування.
7. Особливості обліку банкнот та монет на зберіганні в інкасаторській компанії.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища здобувача вищої освіти	Номери питань
А,Б,В, Г,Д	1
Є,Е, Ж,З,І	2
К,Л,М	3
Н,О,П	4
Р,С,Т	5
У,Ф,Х	6
Ц,Ч,Ш	7
Щ,Ю,Я	1

4. Розгляд і обговорення практичного матеріалу

Завдання 4.1

Протягом дня касою банку проведені видаткові касові операції:

- 1) видано 850 грн. з поточного рахунку підприємства «А» на службове відрядження його працівника;
- 2) повернено 20000 грн. фізичній особі Петренко О.Л. за депозитом;
- 3) видано аванс у сумі 1400 грн. працівнику банку на відрядження.

Необхідно:

- 1) визначити зміст господарських операцій;
- 2) відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.
- 3) вказати підтверджуючі первинні документи.

Завдання 4.2

З інкасаторських сумок банком було зараховано проінкасовану грошову виручку на поточні рахунки таких клієнтів:

- магазину "А" у сумі 35 000 грн.;
- магазину "В" у сумі 15000 грн.;
- магазину "С" у сумі 16500 грн.

У процесі перерахунку, було встановлено, що фактична сума готівки магазину "А" становила 34990 грн., магазину "В" - 15000 грн., магазину "С" - 17550 грн.

Необхідно:

- 1) визначити зміст господарських операцій;
- 2) відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.
- 3) вказати підтверджуючі первинні документи.

Тема 5

«Облік розрахункових операцій»

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні:

- **знати:** нормативно – правову базу, що регулює облік розрахункових операцій банків; які рахунки призначені для обліку розрахункових операцій банку; в яких формах фінансової звітності узагальнюється інформація про розрахункові операції;

- **вміти:** складати кореспонденцію рахунків обліку розрахункових операцій банку, відобразити інформацію про розрахункові операції в формах фінансової звітності.

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні знати основні терміни та поняття:

1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань за темами лекційних занять:

1. Економічна сутність безготівкових розрахунків.
2. Аналітичний та синтетичний облік розрахункових операцій.
3. Розкриття інформації про розрахункові операції у формах фінансової звітності банку.

Рекомендована література:

Базова: [6,7,8,10,12,13,19,20,21,22]

Допоміжна: [1,5]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

2. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

1. Облік розрахункових операцій з використанням платіжних карток.
2. Облік операцій з безготівкових розрахунків у формі документарного акредитиву.
3. Організація системи електронних платежів в Україні.

3. Публічні виступи та доповіді зі створенням презентації на питання, підготовлених студентами самостійно за рекомендованою тематикою.

Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Організація безготівкових розрахунків.
2. Особливості обліку операцій при розрахунках розрахунковими чеками.
3. Порядок обліку операцій при розрахунках акредитивами.
4. Організація та особливості обліку розрахунків платіжними дорученнями.
5. Організація та особливості обліку розрахунків платіжними вимогами - дорученнями та платіжними вимогами.
6. Організація та особливості обліку розрахунків з допомогою платіжних карток
7. Порядок примусового та договірною списання коштів з рахунку платника.
8. Сутність безготівкових розрахунків та нормативно-правові акти, якими регламентується проведення безготівкових розрахунків в національній валюті в Україні.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища здобувача вищої освіти	Номери питань
А,Б,В, Г,Д	1
Є,Е, Ж,З,І	2
К,Л,М	3
Н,О,П	4
Р,С,Т	5
У,Ф,Х	6
Ц,Ч,Ш	7
Щ,Ю,Я	8

4. Розгляд і обговорення практичного матеріалу

Завдання 4.1

Протягом дня 10.05.20_ р. банком були проведені такі господарські операції:
1) на основі платіжного доручення підприємства «А» перераховано 7000 грн на поточний рахунок підприємства «Б», яке обслуговується у філії цього ж банку;
2) на користь підприємства «В» поступили кошти у сумі 10 000 грн від підприємства «Д», що має рахунок у банку - кореспонденті. В електронному розрахунковому документі зазначена дата валютування - 10.05.20_ р.

Необхідно:

- 1) визначити зміст господарських операцій;
- 2) відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.
- 3) вказати підтверджуючі первинні документи.

Тема 6

«Облік операцій з кредитування»

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні:

- **знати:** нормативно – правову базу, що регулює порядок обліку кредитних операцій; які рахунки призначені для обліку кредитних операцій банку; в яких формах фінансової звітності узагальнюється інформація про кредитні операції банків;

- **вміти:** складати кореспонденцію рахунків обліку кредитних операцій банку; відобразити інформацію про кредитні операції у фінансовій звітності

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні знати основні терміни та поняття:

Банківський кредит

Кредитоспроможність

Короткостроковий кредит

Реструктуризація

Прострочена заборгованість

Зобов'язання з кредитування

Довгострокові кредити

Іпотечне кредитування

1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань за темами лекційних занять:

1. Економічна сутність, види кредитних операцій.
2. Аналітичний та синтетичний облік операцій з кредитування.
3. Розкриття інформації про операції з кредитування у формах фінансової звітності банку.

Рекомендована література:

Базова: [3,7,10,12,13,18,19,20,21,22]

Допоміжна: [1,5]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

2. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

1. Особливості обліку придбаних (створених) знецінених кредитів, що надані органам державної влади та органам місцевого самоврядування, які обліковуються за амортизованою собівартістю.
2. Особливості обліку фінансовий лізингу (оренди), що наданий фізичним особам, який обліковується за амортизованою собівартістю.
3. Особливості обліку іпотечних кредитів, що надані фізичним особам, які обліковуються за амортизованою собівартістю.

3. Публічні виступи та доповіді зі створенням презентації на питання, підготовлених студентами самостійно за рекомендованою тематикою.

Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Класифікація кредитного портфеля та його характеристика.
2. Порядок відображення в обліку факторингових операцій.
3. Загальна облікова процедура при здійсненні операцій репо.
4. Порядок обліку при здійсненні операцій кредитування “овердрафт”.
5. Характеристика рахунків для обліку операцій з кредитування.
6. Особливості обліку кредитів органам місцевого самоврядування, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.
7. Особливості обліку кредитів, що надані органам державної влади та місцевого самоврядування, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки.
8. Особливості обліку кредитів, що надані суб’єктам господарювання, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища здобувача вищої освіти	Номери питань
А,Б,В, Г,Д	1
Є,Е, Ж,З,І	2
К,Л,М	3
Н,О,П	4
Р,С,Т	5
У,Ф,Х	6
Ц,Ч,Ш	7
Щ,Ю,Я	8

4. Розгляд і обговорення практичного матеріалу

Завдання 4.1

01.06.20__ р. банк “Фінансова ініціатива” видав готівкою споживчий кредит фізичній особі у сумі 15 000 грн. терміном на 2 місяці. Процентна ставка за кредитом співпадає із ринковою ставкою і становить 31 % річних. Метод визначення кількості днів — факт/факт. Проценти та заборгованість за кредитом сплачуються щомісяця з 1 по 3 число місяця, наступного за звітним.

Необхідно:

- 1) *визначити зміст господарських операцій;*
- 2) *відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.*
- 3) *вказати підтверджуючі первинні документи;*
- 4) *здійснити відповідні розрахунки.*

Завдання 4.2

01.08.20XXр. банк “Фінансова ініціатива” видав готівкою споживчий кредит фізичній особі у сумі 20 000 грн. терміном на 2 місяці. Процентна ставка за кредитом співпадає із ринковою ставкою і становить 32 % річних, а щомісячна комісія від первинної суми кредиту — 1,5 % в місяць. Метод визначення кількості днів — 30/360. Проценти, комісійні сплачуються щомісяця з 1 по 3 число місяця, наступного за звітним. Заборгованість за кредитом погашається в кінці строку кредиту.

Необхідно:

- 1) визначити зміст господарських операцій;
- 2) відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.
- 3) вказати підтверджуючі первинні документи;
- 4) здійснити відповідні розрахунки.

Завдання 4.3. Вказати кореспонденцію рахунків з обліку зобов’язань з кредитування (табл. 4).

Таблиця 4

Кореспонденція рахунків з обліку зобов’язань з кредитування

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображення в обліку суми отриманих комісій (винагороди за зобов’язання з кредитування) під час первісного визнання зобов’язання з кредитування щодо надання кредиту за ринковою ставкою		
2	Відображення в обліку суми зобов’язання з кредитування на дату його виникнення за відповідними позабалансовими рахунками		
3	Відображення в обліку отриманих зобов’язань з кредитування за позабалансовими рахунками		
4	Відображення в обліку списання відповідної суми зобов’язання з позабалансових рахунків:		
	1) за наданими зобов’язаннями		
	2) за отриманими зобов’язаннями		

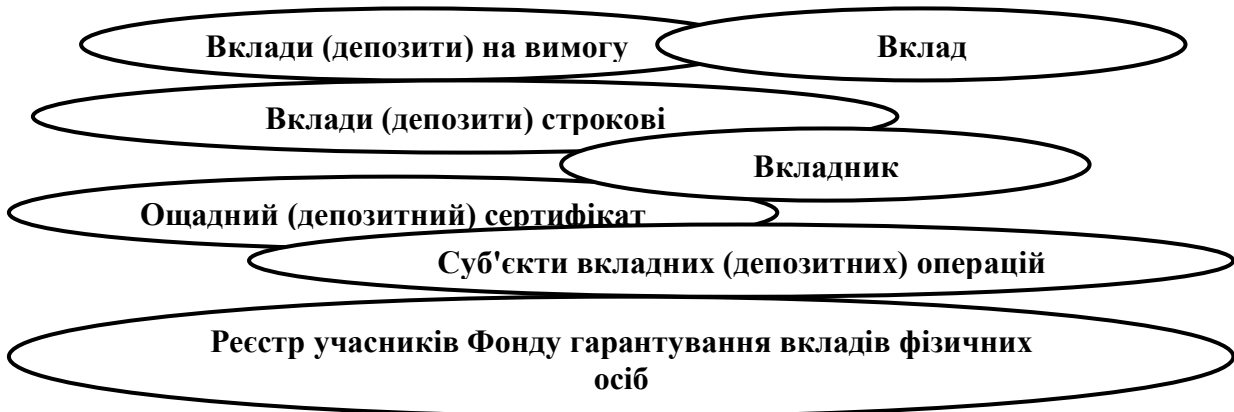
Тема 7
«Облік депозитних операцій»

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні:

- **знати:** нормативно – правову базу, що регулює порядок обліку депозитних операцій банків; які рахунки призначені для обліку депозитних операцій банку; в яких формах фінансової звітності узагальнюється інформація про депозитні операції;

- **вміти:** скласти кореспонденцію рахунків обліку депозитних операцій банку, відобразити інформацію про депозитні операції в формах фінансової звітності.

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні знати основні терміни та поняття:

1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань за темами лекційних занять:

1. Економічна сутність, види депозитних операцій.
2. Аналітичний та синтетичний облік депозитних операцій банку.
3. Розкриття інформації про депозитні операції у формах фінансової звітності банку.

Рекомендована література:

Базова: [3,7,10,12,13,15,18,19,20,21,22]

Допоміжна: [1,5]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

2. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

1. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб: формування та використання його коштів.

2. Особливості обліку коштів на вимогу суб'єктів господарювання, що прийняті/інкасовані для подальшого переказу.

3. Особливості обліку строкових вкладів (депозитів) місцевих бюджетів.

3. Публічні виступи та доповіді зі створенням презентації на питання, підготовлених студентами самостійно за рекомендованою тематикою.

Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).

2. Перелік умовних позначень (скорочень).

3. Основна частина.

4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.

2. Наукова спрямованість використаних джерел.

3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Особливості бухгалтерського обліку формування і використання спеціальних резервів за розміщеними вкладками (депозитами).

2. Порядок обліку коштів, залучених за ощадними (депозитними) сертифікатами.

3. Порядок обліку вкладів (депозитів) овернайт.

4. Характеристика рахунків для обліку депозитних операцій.

5. Особливості бухгалтерського обліку неамортизованого дисконту/премії за строковими коштами суб'єктів господарювання.

6. Особливості обліку коштів на вимогу суб'єктів незалежної професійної діяльності.

7. Особливості обліку строкових вкладів (депозитів) небанківських фінансових установ.

8. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб: формування та використання його коштів.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища здобувача вищої освіти	Номери питань
А,Б,В, Г,Д	1
Є,Е, Ж,З,І	2
К,Л,М	3
Н,О,П	4
Р,С,Т	5
У,Ф,Х	6
Ц,Ч,Ш	7
Щ,Ю,Я	8

4. Розгляд і обговорення практичного матеріалу

Завдання 4.1

02.04.20XX р. підприємство «Рубін» уклало з банком «Фінансова ініціатива» депозитний договір на суму 50000 грн. строком на 61 день. Номінальна процентна ставка за депозитом збігається із ринковою ставкою і становить 17 % річних. Проценти за депозитом виплачуються щомісячно. Метод розрахунку кількості днів — факт/360. Підприємство перераховує кошти на депозитний рахунок з поточного рахунку, відкритого в цьому ж банку.

Необхідно:

- 1) визначити зміст господарських операцій;*
- 2) відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.*
- 3) вказати підтверджуючі первинні документи;*
- 4) здійснити відповідні розрахунки.*

Завдання 4.2

10.04.20XX р. фізична особа внесла в касу банку «Фінансова ініціатива» 5000 грн. на депозитний рахунок строком на 6 місяців. Номінальна процентна ставка за депозитом збігається із ринковою ставкою і становить 20 % річних. Банк нараховує відсотки в кожний останній робочий 43 день місяця. Метод обрахування кількості днів при розрахунку відсотків - 30/360. Проценти за депозитом виплачуються щомісячно.

Необхідно:

- 1) визначити зміст господарських операцій;*
- 2) відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.*
- 3) вказати підтверджуючі первинні документи;*
- 4) здійснити відповідні розрахунки.*

Тема 8 «Облік операцій з цінними паперами»

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні:

- **знати:** нормативно – правову базу, що регулює облік операцій з цінними паперами; які рахунки призначені для обліку операцій з цінними паперами; в яких формах фінансової звітності узагальнюється інформація про цінні папери банку;

- **вміти:** складати кореспонденцію рахунків обліку операцій з цінними паперами банку, відобразити інформацію про операції з цінними паперами в формах фінансової звітності.

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні знати основні терміни та поняття:

1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань за темами лекційних занять:

1. Економічна сутність, види цінних паперів.
2. Аналітичний та синтетичний облік цінних паперів.
3. Розкриття інформації про операції з цінними паперами у формах фінансової звітності банку.

Рекомендована література:

Базова: [3,7,10,12,13,19,20,21,22]

Допоміжна: [1,5]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

2. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

1. Облік дивідендного доходу за інвестиціями в асоційовані та дочірні компанії
2. Облік похідних фінансових активів, які обліковуються за справедливою

вартістю через прибутки/збитки.

3. Облік боргових цінних паперів, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки.

3. Публічні виступи та доповіді зі створенням презентації на питання, підготовлених студентами самостійно за рекомендованою тематикою.

Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Облік комісійних операцій банку з цінними паперами.
2. Особливості обліку акцій, що випущені банками, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки.
3. Особливості обліку простих векселів, випущених банком, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки.
4. Характеристика рахунків для обліку операцій з цінними паперами.
5. Особливості обліку цінних паперів, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки.
6. Особливості обліку боргових цінних паперів, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки.
7. Особливості обліку переоцінки боргових цінних паперів, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки.
8. Особливості обліку акцій, та інших цінних паперів з нефіксованим прибутком, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища здобувача вищої освіти	Номери питань
А,Б,В, Г,Д	1
Є,Е, Ж,З,І	2
К,Л,М	3
Н,О,П	4
Р,С,Т	5
У,Ф,Х	6
Ц,Ч,Ш	7
Щ,Ю,Я	8

4. Розгляд і обговорення практичного матеріалу

Завдання 4.1

05.07.20XX р. банк уклав угоду про купівлю 20000 акцій промислового підприємства «Надія» до свого торгового портфеля на загальну суму 1000000 грн. 07.07.20XX р. банк сплатив кошти та отримав куплені акції підприємства «Надія» 08.08.20XX р. банк нарахував доходи за акціями підприємства «Надія» у зв'язку з отриманням від емітента інформації про виплату дивідендів у сумі 7 грн. за акцію. 01.09.20XX р. банк отримав дивіденди за акціями підприємства «Надія». 20.09.20XX р. банк уклав угоду про продаж 20000 акцій підприємства «Надія» на загальну суму 1010000 грн. 23.09.20XX р. на кореспондентський рахунок банку поступило 1010000 грн. за продані акції підприємства «Надія».

Необхідно:

- 1) визначити зміст господарських операцій;
- 2) відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.
- 3) вказати підтверджуючі первинні документи.

Тема 9

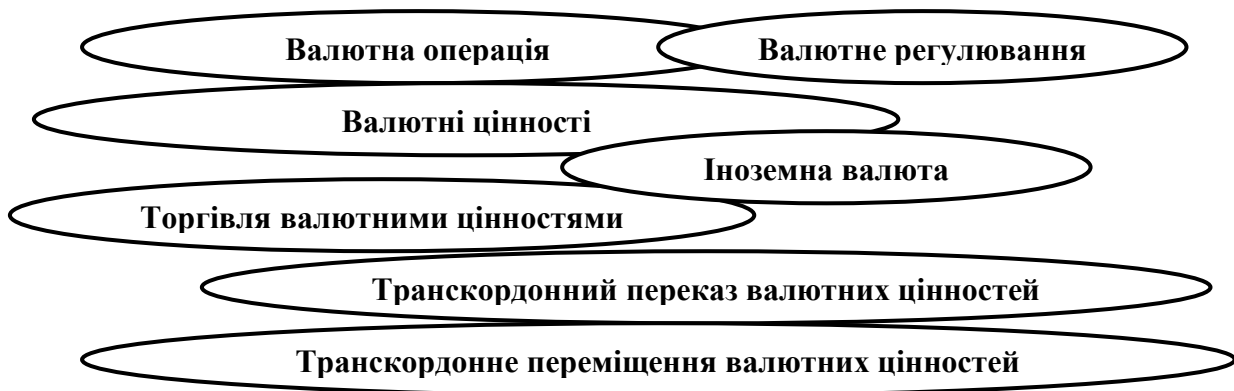
«Облік операцій в іноземній валюті»

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні:

- **знати:** нормативно – правову базу, що регулює порядок обліку операцій в іноземній валюті; які рахунки призначені для обліку операцій в іноземній валюті; в яких формах фінансової звітності узагальнюється інформація про операції в іноземній валюті;

- **вміти:** скласти кореспонденцію рахунків обліку операцій банку в іноземній валюті, відобразити інформацію про операції в іноземній валюті в формах фінансової звітності.

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні знати основні терміни та поняття:

1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань за темами лекційних занять:

1. Економічна сутність, класифікація операцій банку в іноземній валюті.
2. Аналітичний та синтетичний облік операцій банку в іноземній валюті.
3. Розкриття інформації про операції в іноземній валюті у формах фінансової звітності банку.

Рекомендована література:

Базова: [7,10,11,12,13,19,20,21,22]

Допоміжна: [1,5]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

2. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

1. Облік обмінних операцій з іноземною валютою.
2. Особливості обліку операцій з купівлі-продажу іноземної валюти за дорученням клієнтів.
3. Особливості обліку операцій з обміну іноземної валюти за дорученням клієнтів.

3. Публічні виступи та доповіді зі створенням презентації на питання, підготовлених студентами самостійно за рекомендованою тематикою.

Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Відображення в бухгалтерському обліку операцій з купівлі-продажу іноземної валюти на міжнародному ринку та на валютному ринку України.
2. Охарактеризувати рахунки, що використовуються для обліку операцій в іноземній валюті.
3. Відображення в бухгалтерському обліку операцій з обміну іноземної валюти та банківських металів за умовами спот.
4. Характеристика рахунків для обліку операцій в іноземній валюті.
5. Особливості обліку обмінних операцій з іноземною валютою.
6. Особливості обліку операцій з купівлі іноземної валюти за дорученням клієнтів.
7. Особливості обліку операцій з продажу іноземної валюти за дорученням клієнтів.
8. Класифікація операцій банку з іноземною валютою.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища здобувача вищої освіти	Номери питань
А,Б,В, Г,Д	1
Є,Е, Ж,З,І	2
К,Л,М	3
Н,О,П	4
Р,С,Т	5
У,Ф,Х	6
Ц,Ч,Ш	7
Щ,Ю,Я	8

4. Розгляд і обговорення практичного матеріалу

Завдання 4.1. Вказати кореспонденцію рахунків обліку операцій з купівлі іноземної валюти за національну валюту за умовами спот на підставі наведених господарських операцій (табл. 5).

Таблиця 5

Кореспонденція рахунків обліку операцій з купівлі іноземної валюти за національну валюту за умовами спот

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображення операції з купівлі іноземної валюти за національну валюту за умовами спот на дату операції:		
	1) на суму вимоги щодо іноземної валюти до отримання		
	2) на суму зобов'язання щодо національної валюти до відправлення		
2	Відображення різниці між вартістю активу за офіційним курсом гривні до іноземних валют та його вартістю за курсом купівлі згідно з договором на дату операції, а також між датою операції та датою розрахунку:		
	1) у разі позитивного результату переоцінки		
	2) у разі від'ємного результату переоцінки		

Завдання 4.2. Вказати кореспонденцію рахунків обліку операцій з продажу іноземної валюти за національну валюту за умовами спот на підставі наведених господарських операцій (табл. 6).

Таблиця 6

Кореспонденція рахунків обліку операцій з продажу іноземної валюти за національну валюту за умовами спот

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Відображення операції з продажу іноземної валюти за національну валюту за умовами спот на дату операції:		
	1) на суму вимоги щодо національної валюти до отримання		
	2) на суму зобов'язання щодо іноземної валюти до відправлення		
2	Відображення різниці між вартістю активу за курсом продажу згідно з договором та його вартістю за офіційним курсом гривні до іноземних валют на дату операції, а також між датою операції та датою розрахунку:		
	1) у разі позитивного результату переоцінки		
	2) у разі від'ємного результату переоцінки		
3	Відображення операції з продажу іноземної валюти за національну валюту за умовами спот:		
	1) зворотні проводки на суму купленої національної валюти		
	2) зворотні проводки на суму проданої іноземної валюти		
	3) визнання придбаної національної валюти		
	4) припинення визнання проданої іноземної валюти		
	5) закриття дебіторської, кредиторської заборгованості і визнання результату від продажу іноземної валюти за національну валюту		

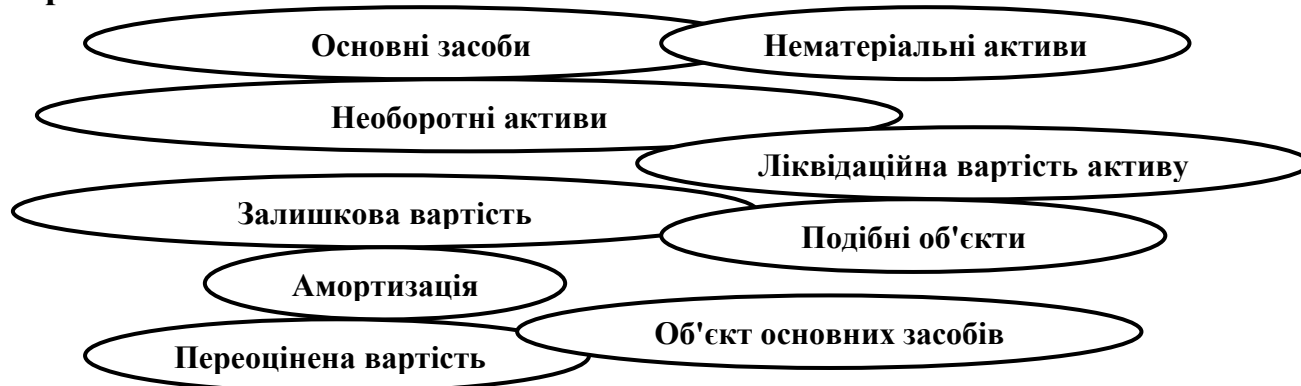
Тема 10
«Облік операцій з основними засобами
та нематеріальними активами»

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні:

- **знати:** *нормативно – правову базу, що регулює порядок обліку операцій з основними засобами та нематеріальними активами; які рахунки призначені для обліку операцій з основними засобами та нематеріальними активами; в яких формах фінансової звітності узагальнюється інформація про операції з основними засобами та нематеріальними активами;*

- **вміти:** *складати кореспонденцію рахунків обліку операцій, пов'язаних з основними засобами та нематеріальними активами банку, відобразити інформацію про основні засоби та нематеріальні активи у первинних документах та у формах фінансової звітності.*

Після вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні знати основні терміни та поняття:

1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань за темами лекційних занять:

1. Економічна сутність, класифікація основних засобів і нематеріальних активів.

2. Аналітичний та синтетичний облік основних засобів і нематеріальних активів в банках.

3. Розкриття інформації про операції з основними засобами та нематеріальними активами у формах фінансової звітності банку.

Рекомендована література:

Базова: [2,7,10,12,13,19,20,21,22]

Допоміжна: [1,4,5]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

2. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

1. Особливості обліку капітальних інвестицій за необоротними активами, що отримані в лізинг (оренду).
2. Особливості обліку капітальних інвестицій за незавершеним будівництвом і за не введеними в експлуатацію основними засобами.
3. Особливості обліку гудвілу, що виник у результаті придбання.

3. Публічні виступи та доповіді зі створенням презентації на питання, підготовлених студентами самостійно за рекомендованою тематикою.

Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Порядок обліку інвестиційної нерухомості.
2. Особливості обліку основних засобів, придбаних в обмін на інші активи.
3. Облік поліпшення основних засобів та нематеріальних активів.
4. Характеристика рахунків для обліку основних засобів та нематеріальних активів банку.
5. Особливості обліку обладнання, що потребує монтажу.
6. Особливості обліку інших необоротних матеріальних активів.
7. Економічна сутність та класифікація основних засобів.
8. Економічна сутність та класифікація нематеріальних активів.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища здобувача вищої освіти	Номери питань
А,Б,В, Г,Д	1
Є,Е, Ж,З,І	2
К,Л,М	3
Н,О,П	4
Р,С,Т	5
У,Ф,Х	6
Ц,Ч,Ш	7
Щ,Ю,Я	8

4. Розгляд і обговорення практичного матеріалу

Завдання 4.1

Банк реалізував службовий автомобіль, первісна вартість якого складала 115000 грн. Протягом строку експлуатації автомобіля було нараховано знос у сумі 65000 грн.

Необхідно:

- 1) визначити зміст господарських операцій;
- 2) відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку за умови, що автомобіль було продано за: а) 48000 грн.; б) 60000 грн.; в) 50000 грн.

Завдання 4.2. Вказати кореспонденцію рахунків обліку операцій з основними засобами банку (табл. 7).

Таблиця 7

Кореспонденція рахунків обліку операцій з основними засобами банку

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображення операції з придбання основних засобів за національну валюту		
	а) передоплата		
	б) капітальні інвестиції за не введені в експлуатацію основними засобами		
	в) визнання основних засобів у балансі банку		
2	Відображення операції з поліпшення основних засобів		
	а) передоплата		
	б) віднесення суми витрат на поліпшення на збільшення вартості об'єкта		
3	Відображення операції з придбання обладнання, що потребує монтажу		
	а) передоплата		
	б) передавання для монтажу обладнання, що його потребує		
	в) введення в експлуатацію обладнання після монтажу		

Критерії оцінювання

Навчальна дисципліна «Облік в банках» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2-х модулів. Результати навчальної діяльності здобувачів вищої освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кінці семестру.

Поточний контроль.

Здобувач вищої освіти може отримати максимально 9 балів в 1 змістовному модулі, 21 - за 2 змістовний модуль.

Здобувач вищої освіти може отримати максимально за темами 1-10 - 3 бали: за правильну відповідь 1 бал (усне опитування, участь у навчальній дискусії, розв'язок задач та виробничих ситуацій) та від 0 - 2 балів - за підготовку доповідей зі створенням презентації за умови її якісного та вчасного виконання.

Модульний контроль: дві модульні контрольні роботи. Здобувач вищої освіти може отримати максимально 20 балів за першу модульну контрольну роботу, 20 балів за другу модульну контрольну роботу.

За несвоєчасне виконання завдань модульного контролю знімається по 3 бали за кожен модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль: залік. Здобувач вищої освіти може отримати максимально 30 балів.

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю:

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю здобувач вищої освіти отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 49 балів, то студент вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни «Облік в банках» і направляється на повторний курс вивчення дисципліни.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий контроль (залік)	Сума	
Змістовний модуль №1				Змістовний модуль №2									
T1	T2	T3	MK	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	MK		
3	3	3	20	3	3	3	3	3	3	3	20	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел: Базові

1. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України: Постанова Національного банку України від 20.10.2004 № 495 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1425-04#Text>
2. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України: Постанова Національного банку України від 20.12.2005 № 480 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06#Text>
3. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України: Постанова Національного банку України від 21.02.2018 № 14 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18#Text>
4. Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні: Постанова Національного банку України від 25.09.2018 № 103 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text>
5. Інструкція з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні: Постанова Національного банку України від 31.03.2017 № 29 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0029500-17#Text>
6. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Національного банку України від 21.01.2004 № 22 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text>
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова Національного банку України від 11.09.2017 № 89 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#Text>
8. Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів: Постанова Національного банку України від 12.11.2003 № 492 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z1172-03#Text>
9. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Національного банку України від 28.08.2001 № 368 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>
10. Інструкція про складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова Національного банку України від 24.10.2011 № 373 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text>
11. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України: Постанова Національного банку України від 17.11.2004 № 555 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1511-04#Text>

12. Литвин Н.Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ): підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 676 с.

13. План рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова Національного банку України від 11.09.2017 № 89 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#Text>

14. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Національного банку України від 29.12.2017 № 148 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>

15. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами: Постанова Національного банку України від 03.12.2003 № 516 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>

16. Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України: Постанова Національного банку України від 04.07.2018 № 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18#Text>

17. Положення про порядок формування та використання банками резервного фонду: Постанова Національного банку України від 08.08.2001 № 334. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0749-01#Text>

18. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова Національного банку України від 27.02.2018 № 17 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017500-18#Text>

19. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121 - III (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

20. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

21. Сіренко Н.М., Баришевська І.В., Боднар О.А., Калнауз Д.В. Облік у банках. Курс лекцій для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» спеціальностей 071 «Облік і оподаткування» та 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» денної форми навчання. Миколаїв. 2020. 115 с.

22. Утенкова К.О. Облік у банках: Практ. посіб. Харків: 2021. 176 с.

Допоміжні

1. Демчук Н.І., О.В. Довгаль О.В., Ю.П. Владика Ю.П. Банківські операції [текст]: навч.посіб. Дніпро: Пороги, 2017. 460 с.

2. Катан Л.І., Демчук Н.І., Бабенко-Левада В.Г., Журавльова Т.О. Банківська система: навч.посіб./ за ред. І.М. Мазур. Дніпро: Пороги, 2017. 444 с.

3. Зоріна О.А., Петраковська О.В. План рахунків бухгалтерського обліку банків України та його вдосконалення в сучасних умовах економічного розвитку. *Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць.*

Вип. 4 (239) К. 2021. С. 26-34

4. Зоріна О.А., Петраковська О.В. Особливості обліку операцій з основними засобами в банках України. *Формування ринкових відносин в Україні*. Збірник наукових праць. 2019. Вип. 5. (216). С. 17-26

5. Робочий зошит для практичних занять з навчальної дисципліни «Облік у банках» для студентів спеціальності «Облік і аудит» /Уклад. О.В. Петраковська; НАСОА. - К. : ТОВ «Видавництво «Консультант». 2017. 236 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL: <https://aub.org.ua/>
2. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
5. Офіційний сайт правового порталу «Ліга Закон». URL: <https://ligazakon.net/>